

ἐπὶ τῶν λοιπῶν, καὶ δι' αὐτῶν ἐπὶ τοῦ κινουμένου σκεύους, ἢ ἐπ' αὐτοῦ κατ' εὐθείαν, ὡς εἶδον τοῦτο παρὰ τῷ κ. Home (A, 3, β.).

Ἄλλ' ὅ,τι μᾶλλον ἀκατάληπτον καὶ τοιαύτης ἐξηγήσεως ἀνεπίδεκτον φαίνεται, εἰσὶν αἱ δύο περιστάσεις ὧν ἐγενόμην αὐτόπτης, καὶ καθ' ἃς ἡ τράπεζα εἶπε τὸν ἀριθμὸν τῶν νομισμάτων τῶν ἐν τῷ βαλκαντίῳ τοῦ κ. πρέσβους τῆς Πρωσίας, ὃν πάντες ἔγνων, καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος (A, 11, α.), καὶ πάλιν ὅτε εὗρε τὴν βαθμίδα, εἰς ἣν ἔσθη ἡ σύζυγός μου ἐκτὸς τῆς αἰθούσης, ἥς ἦν κεκλεισμένη ἡ θύρα (Αὐτ. γ.). Τὸ πρῶτον ἴσως ἀποδοτέον εἰς σύμπτωσιν· τὸ δὲ δεύτερον ἴσως συγγενὲς μετὰ τῆς περὶ ἥς πολλάκις ἤκουσα ἐν ὕπνῳ ἢ ἐν ἐγρηγόρει μαντείας μεμακρυσμένων συμβάντων, ὅσον συγχρόνου θανάτου συγγενοῦς ἢ φίλου, ἡτίς δύναται εἰς τὴν κοινωσίαν τῶν τοῦ ρεύματος δονήσεων ν' ἀποδοθῇ, τῆς ἀποστάσεως μὴ οὐσης ἐνστάσεως ἰσχυρᾶς, ἀφ' ὅτου ἠξέυρομεν ὅτι τὸ ἡλεκτρικὸν ρευστὸν ἀπόστασιν δὲν γνωρίζει.

Ἡ δὲ διὰ τῆς ἀπλῆς ἐπαφῆς κρούσις τῶν μουσικῶν ὀργάνων (B, 14) θ' ἀπεδείκνυε μεγίστην εἰς τινὰς περιστάσεις τὴν ἔντασιν τῆς τοῦ ρευστοῦ κυκλοφορίας, ὥστε αἱ δονήσεις αὐτοῦ, αἱ ὁρμώμεναι ἐκ τῆς τὸν μουσικὸν ἤχον ἐνθυμουμένης διανοίας, νὰ δύνανται αὐταὶ καὶ μόναι νὰ κλονίζωσι κατὰ τοιοῦτον τρόπον καὶ εἰς τοσοῦτον βαθμὸν τὰς χορδὰς, ὥστε αὐταὶ νὰ ἐπαναλαμβάνωσιν ἐκεῖνον τὸν ἤχον. Ἀλλὰ περὶ τοῦ πειράματος τούτου δὲν ἐγγυώμαι. Ὁ ἴδιος δὲν τὸ εἶδον.

Ἐπανερχόμενος λοιπὸν εἰς τὴν ἐρώτησιν περὶ τοῦ τί συμπεραίνω, λέγω ἄ. ὅτι ὑπάρχουσι πνευματιστικὰ κληθέντα φαινόμενα, ὧν ἡ ἀλήθεια ἐστὶ δι' ἐμὲ ἀναμφισβήτητος, ἄλλα, ἃ δὲν εἶχον περιστάσιν νὰ ἐξιχνιάσω, καὶ ἄλλα ἃ ὁσάκις εἶδον, οὐδένα εἶχον λόγον ἵνα ἐκλάβω αὐτὰ ὡς ἀληθῆ. β'. ὅτι πολλάκις ἀπαταιῶνες διὰ τεχνασμάτων ταχυδακτυλουργικῶν μιμοῦνται καὶ παραποιοῦσι τὰ πειράματα ἐκεῖνα ἢ ψευδῇ τεχνάζονται, καὶ βλάπτουσι καιρίως τὴν ἐμβριθῆ μελέτην αὐτῶν. γ'. ὅτι ἡ μελέτη αὕτη πρέπει νὰ γίνηται οὐχὶ ἐν μέρει ἀθύρματος, ἀλλὰ σπουδαιότατα, διότι ἴσως δύναται νὰ φέρῃ εἰς ἀνακάλυψιν μυστηρίων καὶ κανόνων εἰσέτι ἀγνώστων τῆς φύσεως. δ'. ὅτι οὐδὲ τὸ πρωτοφανὲς οὐδὲ τὸ δυσεξήγητον αὐτῶν πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς λόγος πρὸς ἄρνησιν τῆς αὐτῶν ἀληθείας, διότι ἐξ ἐναντίας τοιαῦτα εἶχον τὰ προσοίμια πᾶσαι αἱ κατὰ καιροὺς μεγάλα ἀνακαλύψεις. ε'. ὅτι ἡ ἐξήγησις τῶν φαινομένων δὲν πρέπει νὰ ζητῆται καὶ δὲν δύναται νὰ εἶναι ἄρτια, εἰμὴ μετὰ τὴν ἐνδελεχῆ καὶ ἀσφαλῆ ἐξακριβώσιν αὐτῶν ὑπὸ πάσας αὐτὰς τὰς ἐπόψεις καὶ κατὰ πάσας αὐτῶν τὰς περιστάσεις, καὶ τὴν ἀναμφισβήτητον βεβαίωσιν τί ἐν αὐτοῖς τὸ βέβαιον καὶ τί τὸ μὴ ἀληθές. στ'. ὅτι ἡ ἐξήγησις ἥς ἀπεπειράθην ἐστὶν ἀπλῆ ὑπόθεσις εἰς ἀπόδειξιν καὶ παράδειγμα ὅτι πᾶσα ἐξήγησις δὲν εἶναι ἀνεφικτός, καὶ οἱ ἁρμοδιώτεροι, ὅταν φθάσῃ τὸ ζήτημα εἰς τὴν φάσιν τῶν ἐξηγήσεων, δύνανται νὰ εὗρωσι τὴν καταλληλοτέραν. ζ'. ὅτι τέλος σχεδὸν πάντα τὰ φαινόμενα (μόνον τῶν A, 11, α. γ. ἐξαίρουμένων), ἃ εὗρεθην εἰς θέσιν νὰ ἐξελέγξω, ἐπιδέχονται ἐξήγησιν μὴ ἀπάδουσαν πρὸς τοὺς μεγάλους καὶ μέχρι τοῦδε γνωστοὺς νόμους τῆς φύσεως, ἐν ᾧ σχεδὸν ὅλα τὰ αὐτοὺς ὑπεκφεύγοντα, ὅσα συνέπεσε νὰ ἴδω, οὐδεμίαν μοι παρέσχον ἐγγύησιν περὶ τῆς ἀληθείας αὐτῶν.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ.

(Διήγημα. — Συνέχεια).

Ἡ Ἰωσήφίνα ἐξήγαγε τὸ φλάουτο καὶ πονηρῶς μειδιῶσα παρήγαγε δι' αὐτοῦ ἕνα ἐλαφρὸν τόνον. — Θὰ σοῦ ἔπαιζα κατὶ, εἶπε, ἀμὰ δὲν ἔχομε τὸ ταμπουρίνι γὰρ νὰ παίξῃς κ' ἐκεῖνο.

— Τώρα ἀμέσως δὰ κάμω ἕνα ταμπουρίνι, ὑπέλαβεν ὁ Θεόφιλος ἰακρῶς. Ἀνηγέρθη, περιετύλιξε τὸ μανδύλιόν του περὶ τινὰ κιάδον τῆς παρακειμένης λόχμης, καὶ δέσας τὸ ποτήριον εἰς τὴν μίαν ἄκρην, τὴν δὲ φιάλην εἰς τὴν ἄλλην, εἶπεν. — Νὰ τὸ ταμπουρίνι!

— Αὐτὸ εἶνε ταμπουρίνι; Ὡ . . . ὦ! ἀνέκραξε καγχάζουσα ἡ μικρὰ κόρη.

Ἄλλ' ὁ γέρων ἔκοψεν ἕτερον κιάδον καὶ διέσχισεν αὐτὸν εἰς τὸ ἄκρον, ὥστε νὰ κρατῆται ἐν αὐτῷ μικρὸς λίθος χωρὶς νὰ πέσῃ. — Αὐτὸ εἶνε τὸ σφυρί, εἶπε, καὶ ἔκρουσε τὴν φιάλην καὶ τὸ ποτήριον. Μπάμ! ἀντήχησεν ἡ πρώτη, μπίμ! ἠκούσθη ἐκ τοῦ δευτέρου καὶ ἀμέσως ἤρχισεν ὁ γέρων ταχέως καὶ ἐν ρυθμῷ νὰ κρούῃ φιάλην τε καὶ ποτήριον, ἀναμινυρίζων συγχρόνως καὶ γνωστὴν τινὰ μελωδίαν. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἤρχισε ν' ἀκούεται μακρὸν δὲν τὸ φαιδρὸν καὶ ἀκατάπαυστον ἄσμα σπίνου.

Ἡ Ἰωσήφίνα ἀνεπήδησεν ἐπὶ τοῦ ἐπιταφίου λίθου, ἀνελογίσθη πρὸς στιγμὴν ὅποιον ἄραγε ἐκ τῶν πολλῶν ἁσμάτων, ἅτινα τὴν εἶχε διδάξει ἡ μήτηρ της, ἡδύνατο νὰ ᾄδῃ καταλλήλοτερον πρὸς τὴν ὅσον παράδοξον, ἄλλο τόσον ἀστείαν ταύτην συνοδείαν, ἔπειτα ἀνέπεμψε διὰ τοῦ μουσικοῦ ὀργάνου ἔλους τοὺς τόνους τῆς κλίμακος καὶ ἤρχισε φαιδρὰν τινὰ μελωδίαν.

— Ἀ, τὸ ξεύρω αὐτὸ τὸ τραγοῦδι, διέκοψεν αὐτὴν ὁ Θεόφιλος πύσας νὰ κροτῇ διὰ τῆς σφύρας του, εἶνε βοημικό. Μετὰ τοῦτο ἠρώτησεν αὐτὴν βοημιστί. — Μήπως εἶσαι ἀπὸ τὴν Βοημίας; ἡ Ἰωσήφίνα ἠλάλαξε.

— Βοημίδα τὸ λοιπὸν εἶσαι, εἶπε μειδιῶν ὁ γέρων.

— Ἔσθη μπορὼ τώρα νὰ μιλῶ μαζὶ σου ὅπως καὶ μετὰ τὴν μητέρα μου! ἀνέκραξε τὸ παιδίον ἐπίσης βοημιστί.

— Δὲν μπόρεσα νὰ μῦθω καλὰ τὴ γλῶσσα 'στὸ ταξεῖδι ποῦ ἔκαμα 'εἰς κεῖνα τὰ μέρη, ὑπέλαβεν ὁ Θεόφιλος καὶ ἤρχισε πάλιν νὰ ὑποτονθορύξῃ τὴν μελωδίαν τοῦ ἁσματος τῆς Ἰωσήφίνας κρούων συγχρόνως ἐν ρυθμῷ τὴν φιάλην καὶ τὸ ποτήριον. Μετὰ περιπαθείας ἔφερε καὶ ἡ μικρὰ κόρη τὸ φλάουτον εἰς τὰ χεῖλη καὶ ἤρχισε νὰ μελωδῇ.

Ὅσάκις δ' ἐξήρχετο ἐκτάκτως γλυκὺς καὶ τεχνικώτατος τις τόνος, ὁ γέρων προεμειδία πρὸς τὸ παιδίον ἐκφράζων θαυμασμόν καὶ ἐνθουσιασμόν. Μετὰ τὸ πέρας τῆς μελωδίας ἡ Ἰωσήφίνα, στριβεῖσα τὴν τὸ φλάουτον κρατοῦσαν χεῖρα ἐπὶ τῆς σφύρας, ἠγωνιώδη ἐπὶ τῶν δακτύλων τῶν ποδῶν της καί, ὥσει ἐν θεάτρῳ, ὑποκλιθεῖσα μετὰ χάριτος περιεπάτει τῇδε καθεῖσε ἐπὶ τῆς ἐπιταφίου πλάκας. Εἶτα ἤρχισε ν' ᾄδῃ βοημιστί τὸ ἐπόμενον ἄσμα:

Πάντα μὲ γλυκοκτυπᾷς
Καὶ παντοῦ μὲ κυνηγᾷς
Στὰ χωμένα κοιτάζεις
Ὅσο καὶ ἂν μ' ἀγαπᾷς.
Ἄμει, πᾶνε 'στὸ καλὸ
Ἀποῦ δὲν φουφᾷς λεπτο!

— Μωρέ, δὲν παω 'στὸ καλὸ, ἀφ' οὗ παρὰ δὲν ἔχω, ἄχ, δὲν ἔχω! συνώδευεν ὁ γέρων μετὰ ἡδέας φωνῆς βαρυτόνου καὶ ὡς ἐξεπότηδες ἔκρουσε παραφώνως διὰ τῆς σφύρας τὴν φιάλην καὶ τὸ ποτήριον.

Ἡ μικρὰ κόρη ἐξηκολούθησεν ἄδουσα·

Τὸ κοριτσάκι θάβουνη κοδωνιστὴ φλουράκια
φορέματα μεταξὺτὰ κ' ἄμμοφρα παπουτσάκια —
Ἄκουσες νὰ θαιεῖτο ἡκε
γυνεῖκα σὲ ζητιῖνο;
Ἐλα, τράβα 'στὸ καλὸ,
Γιατὶ δὲ θάβω νὰ σὲ ἴδω. —

Μόλις ἐτελείωσε τὸ ᾄσμα της τοῦτο καὶ ἤρχισεν ἐκ νέου νὰ παίξῃ τὸ φλάουτον. Ἐκ τοῦ ἀσμήμου τούτου ὀργάνου ἐξήγαγε διὰ μιᾶς τοσοῦτον πλοῦτον τόνων σπανίας καὶ ἀκαταμαχῆτου ἡδύτητος, ὥστε ὁ γέρων ἐξεστηκὼς ἦκουεν αὐτήν. Ἡ ψυχὴ τῆς Ἰωσήφίνας ἐνεθυμήθη τοὺς φθόγγους τοῦ μικροῦ ἐκεῖνου πτηνοῦ, ὅπερ πρὸ ὀλίγων ὥρων εἶχεν ἀκούσει μελωδοῦν ἐπὶ τῶν ὑπὲρ τὸν βύακα θάμνων, καὶ ἤδη ἀπεμμεῖτο ἀπαραμύλλως ἐπὶ τοῦ αὐλοῦ τὰς γλυκεῖας ἐκεῖνας μελωδίας τῆς ἀηδόνος.

Ὁ σπίνος ἔπαυσε τὸ φαιδρὸν ἄσμα του. Καὶ αὐτὸς ἀκόμη ἐφαίνετο, ὅτι ἐσεβάσθη τὴν αὐλοῦσαν ἀηδόνα καὶ ἔκρινε καλλίτερον νὰ σιωπήσῃ.

Ὁ Θεόφιλος εἶχε σταυρώσει τὰς χεῖρας, δάκρυα δὲ κατέβρεχον τὰς ἐρρυτιδωμένας παρειάς του. Ἐκ τῆς συγκινήσεως ἔτρεμεν ὁ ἀτυχὴς γέρων καθ' ἅπαν τὸ σῶμα.

Ὅτε δὲ ἡ Ἰωσήφίνα ἐπέρανε τὸ μελωδήμα της, ἔλαβεν αὐτὴν εἰς τοὺς βραχιόνάς του καὶ καλύπτων τὸ πρόσωπόν της διὰ φιλημάτων, εἶπε μετὰ λυγμῶν.

— Είσαι σωστή καλλιτέχνης! Θα ξακουσθής εις τὸν κόσμον, θὰ σὲ θαυμάζουν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι! Ἐσὺ δὲν θὰ ὑπηρετῇς τὴν τέχνην, ὅχι, ἡ τέχνη θὰ ᾔνη δούλη σου! Ἀκούς ἐκεῖ νὰ σ' ἐμποδίζουν νὰ παίζῃς φλάουτο, καὶ νὰ μὴ τελειοποιήσῃς αὐτὸ τὸ θεῖον χάρισμα, ποῦ ἔχεις! Ἀχ, καὶ ὅλως διόλου μονάχη πῆγαινες νὰ εὔρης καταφύγιον κοντὰ εἰς τὴν μητέρα σου; Ποῦ νὰ ἦσουν ἰδική μου! Ἦθελα νὰ σὲ ἀγαπῶ, νὰ σὲ προστατεύω, καὶ ἤθελα προσπαθῇσαι, ὥστε μὲ τὴν τέχνη σου νὰ κάμῃς ἰδιαιτέραν σχολήν. Παιδί μου Ἰωσηφίνα, θέλεις νὰ ἔλθῃς μαζί μου;

— Πάρε με . . . ἐγὼ σὲ ἀγαπῶ . . . θέλω νὰ ἦμαι μαζί σου! ἀνεφώνησεν αὐτή.

— Ναί, βέβαια δὲν σ' ἀφίνω! ἀνεφώνησε καὶ οὗτος ἐκτὸς ἑαυτοῦ, καὶ κρατῶν αὐτὴν ἀκόμη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἔδραμε πρὸς τὸν ἵππον του.

— Ἀχ, τί νόστιμο ἄλογο εἶνε αὐτό! ἐφώνησεν ἡ μικρὰ κόρη.

— Ὡς αὐτὸ ἐπάνω θὰ καβαλικεύσουμε, ὑπέλαβεν ὁ Θεόφιλος.

Ἡ Ἰωσηφίνα ἐξέβαλε κραυγὴν χαρᾶς καὶ περιεπτύχθη, ὅτε ὁ Θεόφιλος ἤγειρεν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ νώτου τοῦ ἵππου, τὸν λαμβάνον τοῦ Πιερρότου δι' ἀμφοτέρων τῶν βραχιόνων. Ἐν ᾧ δὲ ὁ γέρον ἔβλεπε τὸν χαλινὸν ἀπὸ τινος κλάδου, εἶπε. — Τὸ ἄλογο μας τὸ λένε Πιερρότο· εἶνε πολὺ γνωστικὸ καὶ μπορεῖ νὰ κάμῃ καὶ τὰ δυσκολώτατα τσαμπαζλίκια.

Φοβούμενος δὲ μὴ τῷ διαφιλονεικῇ τὸ εὐρημά του, δὲν ἠθέλησε νὰ χάσῃ καιρὸν ἐπισκεπτόμενος τὴν νεκρὰν καὶ ἡτοιμάζετο νὰ ἀναβῇ τὸν ἵππον, ὅτε πάλιν μετενόησε καὶ ὠδήγησε τὸ ζῶον, ἐν ᾧ διὰ τοῦ βραχίονός του ἐκράτει τὴν Ἰωσηφίναν ἐπὶ τοῦ ἐπιπλίου, μέχρι τῆς πύλης τοῦ κτιρίου, ἐνθα ἐφυλάσσοντο τὰ πτώματα.

— Ἀχ, νὰ μὴ μπούμε μέσα, εἶπεν ἱκετευτικῶς ἡ μικρὰ κόρη ἀποστρέφουσα μετὰ φόβου τὰ βλέμματα ἀπὸ τοῦ κτιρίου.

— Ὅχι, μὴ φοβάσαι, — ὑπέλαβεν ὁ Θεόφιλος καθησυχαστικῶς. Μόνον ἐδῶ ἔξω θὰ προσευχηθούμε γιὰ τὴν πεθαμένην.

Εἰς τὴν λέξιν „προσευχηθούμε“ ὁ ἵππος ἔτεινε τὰ ὦτα καὶ νοημόνως προσέβλεψε τὸν κύριόν του.

— Βέβαια, Ἰωσηφίνα, καὶ σὺ ἔξυρεις νὰ προσεύχεσαι.

— Ἐξέρω, εἶπεν αὐτή, ἀμὰ πρέπει νὰ μοῦ δώσῃς τὸ κομβολόγι σου.

— Καὶ χωρὶς κομβολόγι προσεύχονται, νά, σταύρωσε τὰ χερίά σου καὶ λέγε, ὅτι λέγω καὶ ἐγὼ.

Ἡ Ἰωσηφίνα ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας ἀκολουθοῦσα τὸ παράδειγμα τοῦ γέροντος, ὅστις ἐν τῷ μεταξύ εἶχεν ἀποκαλυφθῇ.

— Ἀνάπαυσον τὴν ψυχὴν, ἤρχισε προσευχόμενος ὁ γέρον.

— Ἀνάπαυσον τὴν ψυχὴν, ἐπανάλαβεν ἡ μικρὰ κόρη.

— Τῆς κεκοιμημένης δούλης Σου, —

— Τῆς κεκοιμημένης δούλης Σου, πάλιν εἶπεν ἡ Ἰωσηφίνα.

— Ἀμήν! εἶπε περαινὼν τὴν προσευχὴν του.

Ὁ ἵππος, ἀκούσας τὴν λέξιν „Ἀμήν“, ἐνόμισεν ὅτι τῷ ἐδίδετο τὸ σύνθημα εἰς τι εἶδος τῶν γνωστῶν αὐτῷ ἀσκήσεων, δι' ὃ καὶ ἐκρέμασε τὸ ὦτα, διέστειλε τὸ κάτω χεῖλος καὶ ἐγονάτισεν ἡρέμα ἐπὶ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν του.

— Ὡ, καὶ ὁ Πιερρότος θέλει νὰ προσευχηθῇ, ἐφιδύρισε ἡ Ἰωσηφίνα, ἥτις κατὰ σκοπὸς οὕσα ἐστήριξε τὴν κεφαλὴν τῆς ἐπὶ τῆς δασείας χαίτης τοῦ ἵππου.

Ὁ γέρον ὥρτιασε καὶ αἰσχυρόμενος προσέβλεψε τὸ ζῶον. — Ὡ! εἶπε στεναζών, ἡ κατὰ τοῦ γελίου ἀκριβὴς τότε ἔρχεται ἐπάνω μου, ὅτε ἡ ψυχὴ μου καταλαμβάνεται ἀπὸ τὰ μάλλον σοβαρὰ αἰσθημάτα. Ἀχ! εἶμαι ὁ ἀσεβέστερος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου, ἀφ' οὗ ἐδίδαξα τὸ ζῶον ν' ἀπομιμῇται ὡς παγνίδι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους εἶνε τὸ ἱερώτερον καθήκον. Ἄλλα . . . ἐπὶ τέλους καὶ ἡ προσευχὴ τῶν ἀνθρώπων δὲν εἶναι ἄλλο τι παρὰ μία κωμικὴ σκητὴ εἰς τὴν μεγάλῃ αὐτὴν κωμωδίαν τοῦ βίου.

Καὶ πικρῶς ἀνακαγχάζων ἀνέσυρε τὸν ἵππον, ὅστις ἐφαινετο ἀπορῶν, διότι δὲν ἤκουε χειροκροτήσεις. Ἀφ' οὗ δὲ ὁ γέρον ἀνέβη αὐτὸν ἐκλείσε μετὰ περιπαδοῦς τρυφερότητος τὴν μικρὰν κόρην εἰς τοὺς βραχίονάς του καὶ εἶπε μεγαλοφώνως καὶ ὥσει ἐνδουσιῶν.

— Θεέ μου, μοῦ ἔστειλες τὸ πλάσμα τοῦτο, διὰ νὰ μὴ ἦμαι ὅλως διόλου ἀπηλπισμένος . . . διὰ νὰ ἔχῃ ἐπὶ τέλους ἡ ζωὴ μου ἓνα σκοπόν, νὰ δεῖξω δηλαδὴ εἰς τὸ παιδίον τοῦτο τὸν δρόμον, τὸν ὅποιον πρέπει νὰ πάρῃ τὸ θεῖον δῶρον, ποῦ τοῦ ἔδωκες. Διὰ τοιοῦτον σκοπὸν νὰ ζήσῃ κανεὶς, δὲν χρειάζεται ἄλλο τι διὰ νὰ γίνῃ εὐτυχής!

Ὁ γέρον ἔριπεν ἐν ἀκόμῃ ὀλιβερὸν βλέμμα πρὸς τὸ ξύλινον κτίριον καὶ εἶτα ἐμάστιξε τὸ ζῶον, ὅπερ εὐθὺς πηδῶν διέτρεξε τὸ νεκροταφεῖον.

— Δὲν θὰ ᾔνη ἀνάγκη, Πιερρότε μου, νὰ βρούμε τὴν πόρτα γιὰ νὰ ἔβγουμε ἔξω, εἶπεν ὁ γέρον, νομίζω ὅτι τὸ νεκροταφεῖον περιορίζεται μόνον ἀπὸ ἓνα χαμηλὸν φραγμὸν . . . ἐσὺ εἶσαι πολὺ καλὸς πτηνηκτής.

Ἐντὸς τῆς πυκνῆς χλόης εἶχεν ἐξαφανισθῇ καὶ τὸ τελευταῖον ἴχνος δρομίσκου τινός, ᾗθι δὲ ἤρχιζε τὸ ἔδαφος νὰ ὁμοιάζῃ μὲ κυματοειδῇ λει-

μῶνα. Ἐδῶ κ' ἐκεῖ μόνον ἐφαινετο ἐξηθροωμένη τις σιδηρὰ ἐπιτάφιος κυγκλὶς ἡ ἡκρωτηριασμένος τις σταυρὸς ἐν μέσῳ ἀγρίων θάμνων.

— Πετοῦμε; ἠρώτησεν ἡ Ἰωσηφίνα.

— Εἴμαστε ἐπάνω 'στ' ἄλογο, καβαλικεύουμε, ψυχὴ μου.

— Εἴμαστε 'στ' ἄλογο ἐπάνω, καβαλικεύουμε, ἐπανάλαβε μειδιῶν τὸ παιδίον. Θυμῶμαι καὶ ἡ μητέρα μου 'καβαλλίκευε, καί . . .

Ἐνταῦθα διέκοψε τὴν ὁμιλίαν τῆς, διότι ὁ ἵππος εἶχε φθάσει πρὸ τοῦ φραγμοῦ καὶ μεθ' ὁρμῆς ὑπερεπήδησεν αὐτόν.

Ἡ Ἰωσηφίνα ἐξαλλος ἐκ τῆς χαρᾶς τῆς ἐκρότει τὰς χεῖρας, ἀναφωνοῦσα, — Χόπ! χόπ! τί καλὰ ποῦ εἶνε ἔτσι! Εἶτα δρᾶσα τὸς χαλινούς, — Ἀφῆσέ με, σὲ παρακαλῶ, εἶπε, νὰ τὰ βαστώ κ' ἐγὼ.

Ὁ γέρον ἔδωκεν αὐτῇ τὸν χαλινὸν καὶ εἶπε γελῶν.

— Ἀμὰ δὲν ξέρεις ἐσὺ πῶς νὰ τὰ βαστάξῃς. Ἐτσι θέλεις λοιπὸν χωρὶς σκοπὸν νὰ περπατοῦμε 'στὸν κόσμον;

— Ὅλο ἴσια! ἀνέκραξεν ἡ κόρη.

— Ὅλο λοιπὸν ἴσια, πάντα ἐμπρὸς . . . ἐφιδύρισε ὁ Θεόφιλος. Δὲν θὰ ἦτανε ἄρα γε τὸ καλλίτερον γιὰ μένα νὰ ρίξω ἀπὸ πᾶν μου τὸ ζυγὸ καὶ νὰ φύγω; Ἀχ, ἐγήρασα καὶ δὲν ἔχω πλέον δραστηριότητα.

Τὸ μέρος ἐκεῖνο ἦτον ὅλως ἔρημον, σπανίως δ' ἐφαινότο ἐνιαχοῦ δένδρα τινὰ παρὰ τὴν λεωφόρον, ἥτις ἔφερεν εἰς περιορισμένον τι μέρος, ὅπου ἐπὶ πολυαριθμῶν καὶ πάντῃ γυμνῶν τάφων ἐφαινότο ἀπειρόκαλοι τινες ξύλινοι σταυροί.

— Νὰ πάλι τὸ νεκροταφεῖο! ἀνεφώνησεν ἡ Ἰωσηφίνα δεικνύουσα τοὺς σταυρούς.

— Αὐτὸ εἶνε ἄλλο ἀπὸ ἐκεῖνο ποῦ ἐρχόμαστε, εἶπεν ὁ Θεόφιλος. Σὲ 'κεῖνο, παιδάκι μου, θάφτουσε τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς ἀρχόντους, ἐδῶ φέρουνε τοὺς φτωχοὺς καὶ τοὺς ζητιάνους. Γι' αὐτὸ θαρρῶ κ' ἐγὼ πῶς ἑλθάμεθα καὶ πῆγες ἐκεῖ. Τὸ μνημεῖον τῆς μητέρας σου θὰ ᾔνη ἐδῶ . . . 'στὸ νεκροταφεῖο τῶν πτωχῶν.

— Θὰ βρῶ λοιπὸν ἐδῶ τὴν μητέρα μου; ἐρώτησεν ἡ Ἰωσηφίνα μετὰ σπινθηροβολούντων ὀφθαλμῶν. Ὡ, ἔλα, σὲ παρακαλῶ, βοήθησέ με νὰ . . .

— Αἶ, σεῖς! ἠκούσθη ἀναφωνῶν νεανίας τις ἱστάμενος πρὸ τῆς κιγκλιδωτῆς θύρας τοῦ νεκροταφείου.

Ἐδῶ! ἐδῶ! . . αὐτὸ δὲν εἶνε τὸ παιδί ποῦ χθές; . . . Ἧ, βέβαια!

Καὶ σπεύσας ἐπλησίασε τὸν ἵππον καὶ ἠδέως προσμειδιῶν εἶπεν εἰς τὴν Ἰωσηφίναν.

— Ἐπὶ τισι συχὰ τὸ λουλοῦδὶ σου καὶ νὰ τὸ ἰδῇς πῶς ἐφούντωσε καὶ πόσον εὐωδιάζει!

— Καὶ που τὸ ξέρεις ἐσὺ τὸ λουλοῦδὶ μου; ἠρώτησεν ἡ Ἰωσηφίνα συγκυχυμένη.

— Μὲ ἔχασες λοιπόν; Δὲν σοῦ εἶπα ἐγὼ, ποῦ θὰ φυτεύσω τὸ ὠραῖο λουλοῦδὶ σου 'στὸ τάφο, καί . . .

— Ἀ, ἐσὺ εἶσαι! ἀνέκραξεν αὐτὴ φαιδρῶς τείνουσα τὰς χεῖρας πρὸς τὸν νεανίαν.

— Ἦθελες λοιπὸν ἔτσι νὰ περάσῃς χωρὶς νᾶρθῃς νὰ ἐπισκεφθῇς μιὰ φορὰ καὶ τὴν μητέρα σου; εἶπεν ὁ νεκροθάπτης.

— Ὅχι, ὅχι, μὰ νὰ ἐγὼ ε' αὐτὴν ἐρχόμουν, ἄχ, καὶ πῶς θέλω νὰ τὴν ἰδῶ!

Ὁ Θεόφιλος ἀφίππευσε καὶ διαπεράσας εἰς τὸν βραχίονά του τὸν χαλινὸν κατεβίβασεν ἀπὸ τοῦ ἐπιπλίου καὶ τὴν Ἰωσηφίναν.

— Ὁδηγήσατέ μας εἰς τὸν τάφον, εἶπε στραφεὶς πρὸς τὸν νεανίαν. Οὗτος δὲ λαβὼν ἀπὸ τῆς χειρὸς τὸ παιδίον καὶ εὐθύμως ὁμιλῶν ὠδήγησεν αὐτοὺς πρὸς νεκρὸν τινα τάφον, ἐφ' οὗ ἦτο πεφωτευμένον θαλερόν λευκόν ἐν μέσῳ ἐρυθρῶν καὶ λευκῶν ἀμαράντων καὶ κυανῶν μωσωτίδων.

— Ἐδῶ εἶνε, εἶπεν ὁ νεαρὸς ἐργάτης. Τὰ ἀμάραντα καὶ τὰς μωσωτίδας τὰς ἐφύτρεψα ἐγὼ, γιὰ νὰ χαρῆς, ὅταν θὰ ἤρχετο νὰ ἰδῇς τὴν μητέρα σου.

Ἡ Ἰωσηφίνα ἴστατο παρὰ τὸν τάφον ἀκίνητος, ἐν ᾧ ἐν τοῖς ὠραίοις αὐτῆς ὀφθαλμοῖς ἦτον ἐξωγραφημένη ἀνέκφραστος περιπάθεια, ἐναλλάξ δὲ διεφλέγετο καὶ ὠχρία τὸ ἐρατεινὸν πρόσωπόν τῆς.

— Θὰ ἔξυπνίσω τώρα τὴν μητέρα μου, ἐφιδύρισε, αὐτὴ θὰ τρέξῃ νᾶρθῃ.

Καὶ σπεύσασα ἐγονυπέτησε πρὸ τοῦ μικροῦ ἐπιταφίου λοφίσκου, περιέβαλεν αὐτὸν δι' ἀμφοτέρων τῶν βραχιόνων καὶ κατασπαζομένη τὸ ἀμάραντα καὶ τὰς μωσωτίδας ἐθώπευε διὰ τῆς χειρὸς τὴν χῶμα. — Μητέρα μου, ἀνέκραξε μετὰ τῆς ἠδείας καὶ τρεμούσης παιδικῆς φωνῆς τῆς, μητέρα μου, σῆμα, ξύπνα . . . ἡ Ἰωσηφίνα σου εἶνε ἐδῶ!

— Ἀχ, παιδάκι μου, σῶμα, φθάνει! εἶπεν ἐν συγκινήσει ὁ Θεόφιλος, ἡ μητέρα σου κοιμᾶται πολὺ βαρεῖα, δὲν μπορεῖς πλέον νὰ τὴν ξυπνήσῃς.

Ὁ νεκροθάπτης ἀπέμαξε τὰ δάκρυά του καὶ εἶπε.

— Ἀχ, νὰ μπορούσε καθέννας νὰ ξυπνήσῃ πάλιν τοὺς πεθαμένους του! . . .

Ὁ Θεόφιλος εἶχεν ἡμιανεγείρει τὴν Ἰωσήφιναν, γονυπετῇ εἰσέτι, κρατῶν αὐτὴν ἀπὸ τῶν σπασμωδικῶς τρεμουσῶν χειρῶν της.

— Ἀκουσε, νά, ἀκούονται τώρα μέσ' ἔσθ' ὁ χῶμα τὰ κουδουνάκια! ἀνεφώνησεν ἡ μικρὰ κόρη, εἶνε ἀπὸ τὸ ταμπουρίνι. Ἐγὼ τὸ ἔβαλα ἔσθ' ὁ πλάγι τῆς μητέρας μου. Ἀκουσε πῶς κτυποῦνε!

— Ἡ πεταλίδες ἔσθ' ὁ χαλινάρι τοῦ ἀλόγου χτυποῦνε ἔσθ' ἔπειτα, εἶπεν ὁ Θεόφιλος ἡπῶς ἀνεγείρων τὴν τρέμουσαν Ἰωσήφιναν εἰς τοὺς πόδας της.

— Μητερίτσα μου, ἀκουσέ με! ἀνέκραζεν αὐτὴ.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην διήλθε τὸ νεκροταφεῖον σφοδρὰ πνοὴ ἀνέμου. Αἱ τῆδε κἀκεῖσε μεταξὺ τῶν τάφων πεφυτευμένα πεῦκα ἐξέπεμψαν μελαγχολικὸν στεναγμὸν καὶ ἐπὶ τοῦ λοφίσκου, ὅφ' ὃν ἦτο τεθαμμένη ἡ μήτηρ τῆς Ἰωσήφινας, ἀνυψώθη στροβιλιθδὼν ὁ κονιορτός. Ἐπὶ στιγμὴν ἐφάνη, ὥσαντι ὑπὲρ τὸν τάφον ἠωρήθη εἰς τὸν ἀέρα φασματώδης μορφή, κεκαλυμμένη ὑπὸ λευκοφαίου πέπλου . . . ὅπως μετ' ὀλίγον διαλυθῇ εἰς κονιορτόν.

Ἐν τούτοις ὁ Θεόφιλος εἶχεν ἀνεγείρει τὴν Ἰωσήφιναν εἰς τοὺς βραχίονάς του, προσεπάθει δὲ νὰ καθιστάσῃ αὐτὴν λέγων μετὰ τρυφερότητος, — Ἦσυχασε, κόρη μου, ἐγὼ σοῦ εἶπα, ὅτι ἡ μητέρα σου πάντα θὰ ἦνε κοντά σου, ἀν καὶ δὲν τὴν βλέπης ἐσθ' ὁ μὲ τὰ μάτια σου. Ὁ Θεὸς τῷ φερε καὶ σ' εὐρήκα ἐγὼ. Αὐτὸ ἦτανε θεῖα θέλησις καὶ αὐτὴ ἔρχεται ἀπὸ τὸν ἄλλον κόσμον, ἐκεῖ ὅπου ἡ μητέρα σου παρακαλεῖ τὸν Παῦλον νὰ σὲ προστατεύῃ καὶ νὰ σὲ φυλάγῃ.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Θεόφιλος ἵππευσεν, ἐν ᾧ ἡ Ἰωσήφινά ἀπνους σχεδὸν ἐκείνη εἰς τοὺς βραχίονάς του.

Ἡ μητέρα της δὲν τὴν εἶχεν ὁκούσει, δὲν ἠδὲλθε νὰ βγῇ ἀπὸ τὸ χῶμα καὶ ἄλλθ' εἰς τὴν Ἰωσήφιναν της. Ἡ σκέψις αὐτὴ εἶχε κατασπαράξει τὴν καρδίαν τῆς ἀτυχῆς κόρης, ἡ δὲ ἄμετρος ἔντασις τῶν νεύρων της ἐπέφερεν ὑπερβολικὴν σωματικὴν ἀδυναμίαν καὶ λιποθυμίαν.

— Πῶς λέγεται ἡ νεκρά; ἠρώτησεν ὁ Θεόφιλος ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν νεκροθάπτην.

— Δὲν μπορῶ νὰ σᾶς δώσω καμμίαν πληροφορίαν, κύριε, ἀπεκρίθη οὗτος, ἐδῶ ἔς αὐτὸ τὸ νεκροταφεῖον θάπτονται οἱ πτωχοὶ μὲ τὰ νοῦμερα, καὶ μὲ αὐτὰ μπορεῖ κανένας νὰ κυττάξῃ εἰς τὰ βιβλία τοῦ ἐπιθεωρητοῦ καὶ νὰ μάθῃ ὅτι εἶνε γνωστόν. Ἀλλὰ, προσέθηκε παρατηρῶν μετ' ἀπορίας τὸν Θεόφιλον, δὲν ξέρετε λοιπὸν καὶ σῆς τῇ γυναῖκα, τῆς ὁποίας τὸ κορίτσι ἔχετε μαζῇ σας;

— Τέλος πάντων, ἀπήντησεν οὗτος ποιῶν ἀποφατικὴν χειρονομίαν, πέτε μου τοῦλάχιστον τὸν ἀριθμὸ της.

Ἀφ' οὗ ὁ νεκροθάπτης τῷ εἶπε τὸν ἀριθμὸν προσέθηκε. — Τώρα ξεῦρω τὸν ἀριθμὸν καὶ ὅταν γίνῃ ἀνάγκη μπορῶ νὰ πληροφορηθῶ περισσύτερα.

Συγχρόνως δὲ εἰς συνθηματικὸν τι σημεῖον ἤρχισεν ὁ ἵππος δρομαίως νὰ καλπάζῃ. Ὁ νεκροθάπτης ἔβλεπε κατόπιν του καὶ ἔτριβεν ἀπορῶν τὸ ἡλιακὸς μετωπὸν του.

— Περὶερρον, ἔλεγεν· αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἔχει μαζῇ του ἓνα παιδί καὶ δὲν ξέρει οὔτε τὸ ὄνομα τῆς μητέρας του. Καὶ αὐτὸ τὸ παιδί πάλι πιστεύει ὅτι μπορεῖ ν' ἀναστήσῃ τὴν πεθαμένην μητέρα του, καὶ μὲ ὅλη τὴ λύπη του φορεῖ κόκκινον φόρεμα! Καὶ ὕστερα ἀπ' ὅλ' αὐτὰ βλέπεις κ' ἐκεῖνο τ' ἄλογο καταστολισμένο . . . χιμ, ἀν δὲν ἦτανε πρῶτ', μὰ τὴν ἀλήθειαν, θὰ ἔλεγα πῶς συνέβη κάτι κακὸ ἔσθ' ὁ νεκροταφεῖο.

Ἡ πορεία ἐξηκολοῦν διὰ χλοερῶν ἀγρῶν· αἱ νομαὶ ἐξηπλοῦντο ὡς πολυχρῶμοι τάπητες, αἱ ἀγριοκρόμβαι ἔλαμπον ὡς διεσπαρμένα τεμάχια χρυσοῦ μεταξὺ τοῦ λευκοῦ καὶ κυανοῦ τριφυλλίου· ἀγροὶ λοφίσκοι περιεκυκλοῦντο ὑπὸ ποικιλοχρῶν δέρμων καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἔδαλλον παντοειδῆ ἀνθὰ τῶν ἀγρῶν. Τὰ ἄσματα τῶν κορυθαλῶν ἐπλήρουν τὸν ἀέρα, ἐν ᾧ μακρόθεν, ἐκ τῆς πόλεως ἠκούετο, ὁλονδὲν ἐξασθενούμενος, ὁ ἦχος τῶν κωδῶνων τῶν ἐκκλησιῶν. Ὁ Θεόφιλος ἐβράδυνε τὸ βῆμα τοῦ ἵππου του, καὶ ἐν ἀνησυχίᾳ προσέβλεψε τὸ καλὸν πρόσωπον τῆς Ἰωσήφινας, ἥς τὰ βλέφαρα σπασμωδικῶς ἐκινούντο, ἐν ᾧ διὰ τῶν ἡμιεκλεισμένων χειλέων ἐξήρχετο ταχεῖα καὶ θερμὴ ἡ ἀναπνοή.

— Τὸ παιδί εἶνε πολὺ ἡρεθισμένον· αὐτὸ δὲν εἶνε παράξενο, εἶπε καὶ ἔσφινξε στενότερον τὸ ὑπὸ σφοδροῦ ῥίγους καταληφθὲν σῶμα τῆς μικρᾶς κόρης.

— Δὲν θέλεις καὶ τώρα, παιδί μου, εἶπε, νὰ κρατήσης πάλι τὸ χαλινάρι;

— Ὅχι, ἐπιθύρισε αὐτὴ, εἶμαι τόσο κουρασμένη . . . τόσο . . . κουρασμένη.

Ὅσον ἐγγύτερον πρὸς τὸν σκοπὸν του ἤρχετο ὁ γέρον, ἄλλο τόσον ἐφαίνετο κατηφής καὶ σκυθρωπός. Οὐδὲλως εἶχεν ἀναλογισθῇ τὴν σύζυγόν του, καθ' ἣν στιγμὴν ἐν ἐνδοσυασμῷ εἶχεν ἀποφασίσει νὰ λάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ τὴν Ἰωσήφιναν. Τί δὲ ἤθελεν ἄρα εἰπεῖ ἡ τύραννος ἐκείνη διὰ τὴν αὐθαίρετον ταύτην πράξιν; Βεβαίως ὁμέσως ἤθελεν ἀποφασίσει νὰ ἐκ-

διώξῃ τὸ παιδίον, ὅλλ' ἅμα ὡς ἤθελε παρατηρήσει τὸ πλεονεκτικὸν γύναιον, ὅτι ἡ Ἰωσήφινά δὲν ἦτο βάρος εἰς αὐτήν, ἅμα ὡς ἐπέθετο, ὅτι δι' αὐτῆς ἠδυνάτο ν' ἀποκτίσῃ χρήματα, πολλὰ χρήματα, ἀναμφιβόλως δὲν ἤθελεν ἀποπέμψει τὴν ὀρφανὴν κόρη.

Μετ' ὀλίγον ἐφθασαν εἰς λίμνην τινά, λίαν ἐκτεταμένην καὶ ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τῆς ὁποίας ἔκειτο μικρὰ πόλις. Ὑπεράνω τῶν ἀτάκτως καὶ ἀκανονιστῶς ἐκτισμένων οἰκιῶν ὕψοιο τὸ κωδωνοστάσιον τῆς ἐκκλησίας, μελαγχολίαν καὶ σοβαρότητα ἐκφράζον διὰ τῆς ὑπὸ βρύων κεκαλυμμένης στέγης του. Οἱ ἡμέτεροι ὁδοιποροὶ ἐφθασαν ἤδη τὰς ἀκριβοῦς ἐπὶ τῆς ὀχθῆς ὠκεοδομημένης οἰκίας. Ἐπὶ τῶν ἐλαφρῶν κυμάτων ἐταλαντεύοντο σηματοστόλιστοι ἀλιευτικαὶ λέμβοι, ἐφ' ὧν ἦσαν ἐξηπλωμένα δίκτυα, ὅπως στεγνώσων. Ἐντὸς μιᾶς τοιαύτης λέμβου ἦτον ἀναπαυτικῶς ἐξηπλωμένος εἰς ἀλιεύς.

— Ἐλένη! ἀνεφώνησεν οὗτος, στραφεὶς πρὸς τὴν ἀπέναντι κειμένην οἰκίαν, Ἐλένη, ἔβγα γλήγορα νὰ ἰδῇς τὸν παραγκιόζῃ, ποῦ περνάει!

Ὁ Θεόφιλος κατεβίβασεν, ἐρυθριῶν, τὸ πρόσωπον, ἐν ᾧ μελαγχολικὸν μεϊδίωμα συνέστελλε τὰ χεῖλη του. Συγχρόνως δὲ νεαρὸν κόρη προσέξβαλε τὴν ὑπόξανθον κεφαλὴν της ἐκ τινος παραθύρου τῆς οἰκίας, ἠνοιξεν ὡς ἐν ἀπορίᾳ τοὺς κυανοῦς ὀφθαλμούς της καὶ διὰ μέσου τῶν φαιδρῶς γελῶντων χειλέων της ἐφάνησαν δύο σειραὶ ἀληθινῶν μαργαριτῶν.

— Κυροῦλα! ἀνέκραζεν ἡ νεῆνις εἰς τὸ οὐς γραίας, καθημένης παρὰ τὴν παραθύρον ἐπὶ ἀνακλίντρου χάριν ἀναπαύσεως, διότι ἦτο Κυριακή. Κυροῦλα, κύτταξε μιά, νὰ αὐτὸς εἶνε ὁ πρῶτος ἀπὸ τοὺς θεατρίνους.

Ἡ γραία ἀπώθησεν ἀποτόμως τὴν νεάνίδα ἀπὸ τοῦ παραθύρου καὶ κατέλαβε κυριαρχικῶς τὴν θέσιν της.

— Βρουκόλακες! Σατανάδες! ἤρχισε νὰ κραυγάζῃ τόσον ἰσχυρῶς, ὥστε ἀδύνατον ἦτο νὰ μὴ ἀκούσῃ ταῦτα ὁ Θεόφιλος.

Παρὰ τὴν ὁδόν, ὀλίγον ἀποτέρω, ἐκάθητο ἀπέναντι τοῦ ἡλίου ἀγριόπαιδον. — Καλὴ μέρα, γύφτε! ἀνέκραξε τοῦτο φιλοφρόνως.

Ὁ Θεόφιλος ἐσταμάτησε τὸν ἵππον του καὶ εἶπε μετὰ πικρίας. — Δὲν εἶμαι γύφτος, παλληκάρι μου· εἶμαι μόνον πλάνης τῆς τέχνης ὑπηρέτης· μὲ τοὺς Ἀταγγάνους δὲν ἔχω τι κοινόν.

Τὸ ἀγριόπαιδον ἐστήριξε τὰς χεῖράς του κατὰ γῆς καὶ ἐποίησε κυκλοτερὲς ἄμμα εἰς τὸν ἀέρα.

— Βλέπεις, εἶπεν ὑπερηφάνως, τὸ κῶμα ὅπως καὶ σὺ, γύφτε!

Ὁ Θεόφιλος ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν του, ἐκπέμψας βαθὺν στεναγμόν.

— Ἀχ, ἐγὼ νὰ καταδέχωμαι τέτοια περιγέλοια, ἐγὼ, μὲ ἄσπρα μαλλιά . . . μὲ τόσας γνώσεις. Τί ἔγινε, θεέ μου, τί κατήντησα!

Δύο καθ' ὑπερβολὴν κεκαλλωπισμένα κόραι, κρατοῦσαι ἀνὰ χεῖρας τὸ προσεχητάριον, διέβαινον τὴν ὁδόν.

— Ἐγὼ ὠραῖα πράγματα σήμερα, κύριε θεατρίνε; ἠρώτησε κιχλίζουσα ἡ μία ἐξ αὐτῶν, ἔχουσα ἀνάσθημα μέτριον καὶ βλέμμα θρασύ.

— Σήμερα θὰ παρασταθῇ ὠραῖον δράμα, ἡ δεσποινὶς τοῦ φρουρίου, ἀπεκρίθη ὁ γέρον.

— Ἀχ, ἐγὼ δὲν ῥωτῶ διὰ τὸ θέατρον, ἀπήντησεν ἡ κόρη, τόσον πολὺ δὲν μοῦ μέλει δι' αὐτό. Εἰς τὸ δευτέρου τμήμα ἔχει ἀπόψε τίποτε;

— Τὸ δευτέρου τμήμα, δεσπονίς, εἶνε μόνον γυμνάσματα, ὑπέλαβε δυσθύμως ὁ Θεόφιλος, τὴν τέχνην πρέπει νὰ ἐκτιμῶμεν ἀπὸ κάθε ἄλλο περισσότερον.

Ἡ νεῆνις ἐστράφη ἐρυθριῶσα πρὸς τὴν πρεσβυτέραν συνοδόν της, ἥτις εἶχεν ἀποσυρθῇ ὀλίγον τι ἀπωτέρω, καὶ ἔδραμε πλήρης ἀμηχανίας πρὸς αὐτήν.

— Οὔτε βῆμα πηγαίνω πλέον μαζῇ σου! εἶπεν ἡ συνοδός. Ξεύρεις τί ἁμαρτία εἶνε νὰ ὁμιλῇς μὲ ἓνα τέτοιον, ὅταν πηγαίνης ἔσθ' ἡ ἐκκλησία; Τώρα θὰ κτυπήσῃ ἡ δευτέρη καμπάνα, κ' ἐμεῖς καθοῦμαστε καὶ ἡμιλοῦμε μὲ παληανθρώπους.

— Ἐλα καὶ σὺ τώρα, εἶπε γελῶσα ἡ μικρὰ, ἔσθ' ἂν νὰ μὴ πῆς τάχα ἀπόψε καὶ σὺ νὰ ἰδῇς αὐτοὺς τοὺς „παληανθρώπους“.

— Θὰ πάω, διὰ νὰ καταλάβω καλά, ὡς ποῦ μπορεῖ νὰ φθῇ ἡ ἐλεεινότης τῶν ἀνθρώπων, εἶπε μετὰ στόμφου ἡ ἄλλη. — Ὁ Θεὸς νὰ μὲς φυλάξῃ! . . .

Ὁ Θεόφιλος οὐδεμίαν λέξιν ἀπόλεσεν ἐκ τοῦ διαλόγου τούτου. Ἐῖχε γίνεи κάτωχρος, ἐν ᾧ δάκρυα εἶχεν πλημυρῆσαι τοὺς ὀφθαλμούς του. — Μάλιστα, ὁ ἄνθρωπος πολὺ ἐλεεινὸς μπορεῖ νὰ καταντήσῃ, ἐπιθύρισε καθ' ἑαυτόν.

Οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν ἤρχισαν νὰ ἤχῳσι, καὶ εἰς τὴν ἀπεγνωσμένην ψυχὴν του οἱ φαιδροὶ τόνοι τῶν ἀντήχησαν ὡς ἀπαισία ἐπικίδειος συναυλία.

Ἐπάλιν θὰ προαχθῶ, εἶπε καθ' ἑαυτόν ὁ γέρον, φέρω μαζῇ μου τὴν εὐτυχίαν εἰς τὸ σπῆτί μου, εἰς τὸ ἔξῃς αὐτὴ θὰ μὲ συνοδεύῃ πάντοτε ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ παιδίου τούτου. Μόνον καρδιά ἀπαιτεῖται, καὶ κατόπιν . . . τί ἔχει νὰ γίνῃ! . . .

Ὁ Πιερρότος διήλασε δενδροστοιχίαν καστανεῶν, ἤθελε δὲ διέλθει ταύτην λίαν δρομαίως, ἃν δὲν ἴσχυαζεν αὐτὸν ὁ κύριός του νὰ βαδίζῃ βραδέως.

Ὁ Θεόφιλος ἔτρεμεν ἀναλογιζόμενος τὴν πρώτην μετὰ τῆς γυναικὸς του συνάντησιν, ἐθεώρει δὲ μέγιστόν του εὐτύχημα, ἔὰν κατ'ἄρῳ μετὰ δεξιότητος ν' ἀντιμετωπίσῃ τὴν πρώτην ἔκρηξιν τῆς ὀργῆς τῆς γυναικὸς του. Ἀλλ' ἀκουσίως ἐμειδία, ὅσάκις ἐνεθυμείτο, ὅτι ὑπῆρχε πρόχειρον καταπραϋντικὸν μέσον, τὸ ψέλλιον ἐκεῖνο, ὅπερ ἡ ἀτυχὴς Σωσάνα εἶχε δωρήσει εἰς τὴν μικρὰν κόρην.

— Ἰωσηφίνα, εἶπεν ὁ γέρον, ἔλα ἔσθ' ἐαυτό σου, κορίτσι μου, καὶ ἀκουσέ με τί θὰ σοῦ πῶ.

Ὅτε δὲ ἡ κόρη ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς της καὶ προσέβλεψεν αὐτὸν περιπαθῶς, ἐξηκολούθησε.

— Ἐφθάσαμεν σχεδὸν τώρα. Ἀλλ' ἐπειδὴ εἶνε πολὺ πιθανὸν νὰ μὴ γίνῃς δεκτὴ μὲ καλὸ μάτι, ἀπὸ τῆν διευθύντρια, τὴν γυναῖκά μου γι' αὐτό . . .

Ἐνταῦθα διεκόπη καὶ ἔγινε σκυθρωπός.

— Ἰσως φοβηθῇς πολὺ καὶ θελήσῃς ἀμέσως νὰ φύγῃς ἀπὸ κοντά μου, προσέθηκε μετὰ δειλίας.

Ἀλλ' ἡ κόρη περιέκλεισε διὰ τῶν βραχιόνων της τὸν τράχηλόν του,

— Δὲν θὰ φοβηθῶ, ἂν ἦσαι σὺ κοντά μου, καὶ καμμιὰ φορὰ δὲν θὰ φύγω ἀπὸ σένα.

Ὁ Θεόφιλος ἠσπασθὲν τὸ καὶὼν μέτωπόν της, λέγων.

— Χάρισε τὸ βραχιόλι σου ἔσθ' διευθύντρια, ἡ ὁποία βέβαια θὰ τὸ δεχθῇ. Θέλεις νὰ τὸ κάμῃς;

— Θέλω, ἀπήντησε μειδιῶν τὸ κοράσιον, θὰ κάμω πάντοτε ὅ,τι θέλεις ἐσύ.

— Ἀπὸ εὐγνωμοσύνης ἡ γυναῖκά μου θὰ σ' ἀφήσῃ νὰ μείνῃς, ἕως ὅτου δώσῃς ἕνα δείγμα τῆς τέχνης σου. Ὑστερα βέβαια ποτὲ δὲν θὰ τῆς ἔλθῃ ἔστ' ἐνὸς, νὰ σὲ διώξῃ.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Ἰωσηφίνας ἐκλείσθησαν αὖτις, οἱ βραχίονές της κατέπεσαν ἐκ τῶν ὤμων τοῦ Θεοφίλου, αἱ δὲ χεῖρες σπασμωδικῶς ἔτιλλον τὰς πτυχὰς τοῦ ῥυθροῦ ἐνδύματος. Ἐμφροντὶς ἐξήπλωσεν ὁ γέρον ὑπὲρ αὐτὴν τὸν μανδύαν του καὶ ἐκάλυψεν αὐτὴν καθ' ὁλοκληρίαν.

— Γυρίσατε, ἀγαπητέ μοι Διευθυντά; ἠκούσθη οὐ μακρὰν τοῦ Θεοφίλου φωνὴ τραχεῖα καὶ δύσχητος. Ἡ δεσποινὶς Καρολίνα, μὲ τὴν ὁποίαν πρὸ ὀλίγου ἐπρογευμάτισα, — ἐξαίρετος κυρία, ἔσθ' ἐν τῇ τιμῇ μου, εἶνε μαργαρίτης τοῦ διαδίσκου σας — μοι εἶπε τὴν αἰτίαν τῆς ταχείας ἀναχωρήσεώς σας. Λοιπὸν φέρετε καλὰ εἰδήσεις;

— Φέρω τὴν ἀγγελίαν τοῦ θανάτου, κύριε ἀνθυπασιστα, ἀπεκρίθη ὁ Θεόφιλος, ἀνευρέθη ἡδὴ καὶ τὸ πτώμα τῆς δυστυχοῦς.

Ὁ νεαρὸς θεράπων τοῦ Ἀρέου, συγκεχυμένος, ἔτριβε τὰ πρῶτα ἵχνη τοῦ μύστακος του, λέγων,

— Ἐγὼ ἐνόμισα ὅτι τὸ πρᾶγμα ἦτο μόνον ὀπλῇ θεατρικὴ ἰδιοτροπία τῆς κυρίας, ἡ ὁποία θὰ ἠθέλησε νὰ ἐπισύρῃ τὸ ἐνδιαφέρον. Τὸ πρᾶγμα ὅμως ἦτο πικρὰ ἀλήθεια! . . . ὦ, εἶνε λυπηρὸν. Μποροῦσεν ἀκόμη νὰ ζήσῃ τόσο εὐχάριστα.

— Ἡ καρδιά της εἶχε διαρραγῇ ὑπὸ . . .

— Ἀχ, ναί, μάλιστα ἤκουσα κ' ἐγὼ αὐτὴν τὴν ἱστορίαν, εἶπε διακόπτων αὐτὸν ὁ ἀνθυπασιστής. Ἡ δεσποινὶς Καρολίνα μοι εἶπεν, ὅτι καὶ αὐτῆς ἡ καρδιά ἀπειράκις διερράγη, ἀλλὰ πάντοτε τὴν συνέκραπτε καὶ οὕτω τὸ πρᾶγμα δὲν ἔφερε συνεπείας. Ἐπρεπεν ἡ συνάδελφος αὐτῇ τῆς Καρολίνας νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὸ παράδειγμα.

(ἔπειτα συνέχεια).

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΚ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ

τοῦ

ΣΟΠΕΓΧΑΟΥΕΡ.

Ὁ χαρακτήρ τοῦ ἀνθρώπου εἶνε σταθερός, μένει ὁ αὐτὸς διὰ παντός τοῦ βίου. Ὑπὸ τὸν μεταβαλλόμενον πέπλον τῶν ἐτῶν, τῶν σχέσεων καὶ αὐτῶν τῶν γνώσεων καὶ θεωριῶν τοῦ ὁ ἀνθρώπος παραμένει πάντοτε ὁ αὐτὸς καὶ ἀμετάβλητος, ὥσπερ καὶ ὁ καρκίνος ἐν τῇ ὁστέκῃ του. Ὡς πρὸς τὴν διευθύνσιν μόνον καὶ τὴν ὕλην πάσχει ὁ χαρακτήρ του φαινομενικὰς τροποποιήσεις, αἵτινες εἶνε συνέπεια τῆς ἡλι-

κίας του καὶ τῶν ἀναγκῶν αὐτῆς. Ὁ ἄνθρωπος οὐδέποτε μεταβάλλεται, οἷαν ἐνέργειαν ἐπέδειξεν ἐν τινὶ περιπτώσει, τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς θὰ ἐπιδείξῃ καὶ εἰς ἑτέραν ὑπὸ τὰς αὐτὰς σχέσεις. Ἡ ἀλήθεια αὕτη ἐπικυροῦται πληρέστατα ὑπὸ τοῦ καθ' ἡμέραν βίου. ὑποθέσατε ὅτι μετὰ παρέλευσιν 20 ἢ 30 ἐτῶν ἐπανευρίσκετέ τινα τῶν ὑμετέρων γνωρίμων, θὰ ἰδῇτε αὐτὸν μετ' ὀλίγον, ἔὰν δὲν τὸν συλλαβήτε ἐπ' αὐτοφώρῳ, τὰ αὐτὰ μηχανώμενον, ὥσπερ καὶ ἄλλοτε. — Καὶ ναὶ μὲν πολλοὶ ἴσως θ' ἀρνηθῶσι τὴν ἀλήθειαν ταύτην, ἀλλὰ μόνον διὰ λόγων, διότι ἐν τοῖς ἔργοις τῶν πάντοτε ποιοῦσι τὸ ἐναντίον, σιωπηλῶς παραδεχόμενοι αὐτὴν, ἀφ' οὗ δὲν ἐμπιστεύονται ἐκ δευτέρου ἐκεῖνον, ὃν εὖρον δόλιον ἢ πανοῦργον, μετὰ πεποιθήσεως δ' ἐπαναπαύονται ἐπὶ τῆς χρηστότητος ἐκεῖνου, ὃν πρότερον εὖρον χρηστὸν. Διότι ἐπὶ τῆς ἀληθείας ἐκείνης στηρίζεται ἡ γνώσις τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ σταθερὰ πεποιθήσις εἰς τοὺς δεδοκιμασμένους, ἀσφαλῆς καὶ σταθεροῦς. Καὶ ἔὰν ἀκόμη ἀπατηθῶμεν ποτε ἐν τῇ πεποιθῇσει ταύτῃ, δὲν λέγομεν „ὁ χαρακτήρ τοῦ ἀνθρώπου τοῦτου μετεβλήθη“, ἀλλὰ „ἡπατήθη ὡς πρὸς τὸν ἀνθρώπον τοῦτον“.

* * *

Εἷς μόνον τρόπος ὑπάρχει, δι' οὗ δύναται τις ν' ἀποδείξῃ τὴν νοημοσύνην του ἀπέναντι ἡλιθίων καὶ μωρῶν, ὁ δὲ τρόπος οὗτος συνίσταται εἰς τὸ νὰ μὴ ὀμιλῇ μετ' αὐτῶν. Βεβαίως ὅμως μετὰ μικρὸν θὰ αἰσθανθῇ τις ὅτι ἡ θέσις του δὲν παραλλάσσει ἐκείνης, εἰς ἣν περιέρχεται καὶ χορευτῆς, ὅστις ἦλθεν εἰς χορόν, ἐν ᾧ ἅπαντες οἱ προσκεκλημένοι εἶνε χωλοί. Μὲ ποῖον λοιπὸν νὰ χορεύσῃ;

* * *

Ὅ,τι κοινῶς οἱ ἄνθρωποι ἀποκαλοῦσι τύχην δὲν εἶνε ἄλλο ἢ αἱ ἴδιαι μωραὶ πράξεις. Ἀς ἐντυπώσωσιν ὅθεν ἅπαντες το ὠραῖον ἐκεῖνο ὁμηρικὸν χωρίον, ἔνθα ὁ ποιητὴς λέγει:

„ἀλλ' ἄγε δὴ σὺ, φίλος, μῆτιν ἐμβάλλεο θυμῷ
παντοίῃν, ἵνα μὴ σε παρεκπροφύνησιν ἄεθλα.“

(Ἰλ. XXIII, 313 καὶ ἐξ.)

Καὶ αἱ κακαὶ μὲν πράξεις τιμωροῦνται εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, αἱ μωραὶ ὅμως εἰς τοῦτον, — ἂν καὶ ἐνίοτε συμβαίνει ν' ἀπονέμηται χάρις ἀντὶ δικαιοσύνης.

* * *

Ἡ ἀρετὴ δὲν διδάσκεται, ὅπως καὶ ἡ μεγαλοφυΐα. Ἡ ἔννοια δι' αὐτὴν εἶνε ἄγνος καὶ ἐργαλεῖον μόνον, οἷον χρησιμεύει καὶ τῇ τέχνῃ. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον μωροὶ ἠθέλομεν εἶσθαι, ἔὰν ἀνεμένομεν ἐκ τῶν ἡθικῶν ἡμῶν συστημάτων ν' ἀνεγερωθῶσιν ἐνάρετοι, εὐγενεῖς καὶ ἄγιοι, ὅπως ἐκ τῶν αἰσθητικῶν ἡμῶν ἀφυπνίζονται ποιηταί, γλύπται καὶ μουσικοί.

* * *

Ἐκαστος ἔχει ἰσχυροτάτην μὲν μνήμην δι' ἐκεῖνο, ὅπερ τὸν ἐνδιαφέρει, ἀσθενεστάτην δὲ διὰ τὰ λοιπά. Δι' αὐτὸ πολλὰ μεγάλα πνεύματα λησμονοῦσι τὰς μικρὰς ὑποθέσεις καὶ τὰ ἐπεισόδια τοῦ καθ' ἡμέραν βίου, ἐξ ἴσου δὲ ταχύτατα λησμονοῦσι καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν γνωρισθέντας ἀσημάντους ἀνθρώπους, ἐν ᾧ περὶ ὁρισμέναι κεφαλὰὶ ὅλων τούτων ἄριστα ἀναμνησκονται, οὐδὲν ἔττον ὅμως ἐκεῖνα ἐπιδεικνύουσιν ἐξαίρετον μνημονικὸν διὰ πᾶν ὅ,τι ἐνδιαφέρει αὐτοῖς καὶ αὐτὸ καθ' ἑαυτοῦ ἔχει σπουδαιότητα.

—*—